

NOMS, COGNOMS I SOBRENOMS DEL POBLE DE JESÚS

Antoni MARÍ TORRES

Senyores i senyors: En primer lloc he de donar-los les gràcies per haver-me permès exposar a la seua consideració un treball començat ja fa temps i potser encara no prou acabat. El qui els parla va néixer i va viure la infància i la joventut a l'eivissenc poble de Jesús. Arribada l'edat de la jubilació, també les estades més llargues són en el mateix poble, i és en un aspecte d'aquest poble, situant-lo en un temps anterior als anys quaranta d'aquest segle, que localitzarem aquesta comunicació. La idea va sortir amb el propòsit de fer un recull de noms i sobrenoms de cases i famílies existents l'any 1936, any en què per circumstàncies que tots sabem van ésser cremats, juntament amb les imatges del temple, els arxius parroquials. Tampoc a l'Ajuntament hi ha un cadastre corresponent a aquella data. Si em perdonen la immodèstia, els diré que vaig començar a treballar en aquest tema amb l'ànim de recopilar totes les dades possibles, a la manera d'un, diguem-ne, "arxiu vivent". No m'he conformat amb els meus records personals de trompicar els camins, les finques i les cases, primer acompanyant el rector o el vicari a fer la salpasa, després, ja de més gran, ajudant alguna vegada el meu pare, que era el carter del poble i feia el repartiment a domicili de totes aquelles cases disseminades pels camps i les muntanyes. He consultat molts amics de la meua edat o més vells; a la parròquia i a l'ajuntament m'han donat facilitats per a consultar arxius referits aproximadament als anys cinquanta. En uns anys el nombre de famílies i de segregacions s'havia ampliat molt, però encara m'ha estat possible en molts de casos relacionar famílies de fills amb pares ja difunts. Des d'aquí vull donar les gràcies a totes aquelles persones que d'una manera o altra m'han facilitat el meu treball. De por de deixar-me'n algun, no cito els noms.

El poble de Jesús era fins fa pocs anys a més del que és l'actual poble, una part segregada annexionada al municipi d'Eivissa, la coneguda com ses feixes des prat de ses Monges, i el nou poble des puig d'en Valls, pertanyent com Jesús al municipi de Santa Eulària des Riu. S'estenia, per tant, des del port d'Eivissa fins a la creuera de les carreteres de Sant Joan i de Santa Eulària, i des de les muntanyes des Fornàs fins al port de cala Llonga. En aquest ample espai hi vivien, si fa o no fa, quatre-centes famílies. Hi ha cases amb més d'un nom i per altra banda també n'he inclòs algunes en ruïnes o deshabitades i les feixes del prat, quasi bé totes deshabitades, que n'hagi pogut investigar el nom, no totes. (Algunes d'elles ni en el Cadastre se'n sabia el nom del propietari). Aquesta llista, per tant, ha de superar el nombre de famílies, tot i que algunes cases, especialment per Can Fita, tenien diversos habitatges. Algunes cases, principalment a l'Horta, no eren habitades pels propietaris, sinó pels majo-

ral. D'aquestes cases n'hi havia que, almenys temporalment, prenién dins el veïnatge el nom del majoral que hi habitava i treballava la finca. El fet d'haver-hi moltes famílies i persones que passaren o s'arrelaren en el poble deixant el record de la seua feina, de la seua convivència, de la seua amistat i del seu emparentament també darà lloc a parlar de sobrenoms que no figuren en la primera relació que farem. Per això hi afegirem una segona llista de sobrenoms de famílies i persones que no figuren en la primera llista. Finalment també farem un llistat del quaranta-un cognoms que he trobat en les famílies d'aquells anys anteriors a l'any 36 o al 40.

NOMS I SOBRENOMS DE FINQUES, CASES I FAMÍLIES

ca n' Abel	can Toni d'en Bet
sa feixa de N' Adela	can Bet (a sa Marina)
ca n' Agnesa (o can Sastre)	can Blai de can Domingo
ca n' Agustí	sa feixa d'en Miquel Blai
can Jaume Andreu	ca na Blaia
sa feixa de n' Angeleta	ca sa Blanca Dona
ca les Ànimes	sa Boca des canal
ca n' Aquensa	can Boff (cabrero)
ca n' Aubarca	can Boff de sa Tanqueta (o can Teraguet)
can Balansat	can Boff (B. cabrero)
sa Barda	can Boff des Pou (o can Boff de sa creu des Rieres)
can Bassetes Cardona	can Bartomeu Boff
can Jaume Bassetes	can Pep Boff (o can Boff des Torrent)
can Pep Bassetes	can Boff de sa Tanqueta (o can Tareguet)
can 'Beia (< abella) de sa creu des Rieres	can Bonet (o can Costa)
can Toni 'Beia (o sa botiga d'en 'Beia)	cas Bonets
can Bellet	can Bosc (de cala Llonga)
sa feixa d'en Bellet	can Bosc (de sa Marina)
can Benet	sa feixa d'en Bosc
ses Benites	can Boter (o ca na Marca de Dins)
can Bernat (o es puig d'en Valls de Baix)	can Boter (o ca na Xiqueta)
can Bernat (o can Ric)	can Pep Boter
can Joan Bernat (o ca n' Esteve)	sa botiga de can Fornet
can Vicent Bernat (o can Bernat de s' Aljub)	sa botiga de Jesús (o can Pascual)
sa feixa d'en Bernat	sa botiga Vella (o can Calbet)
can Bernadet	can Brodis de Baix
can Besora de Baix	can Brodis de Dalt
can Besora de Dalt	can Jaume Cabrit
can Besoró	can Joan Cabrit (de can Cirer)
can Bessó (o ca n' Aguiló)	can Joan Cabrit (de santa Maria)
can Joan Bessó (o can Bessó de sa Mestra)	can Pep Cabrit
ca na Maria Bessó (o ca na Maria de sa Mestra)	can Toni Cabrit
can Bessó de Talamanca.	ca ses Caietanes (o Gaietanes)
can Bet (a sa Marina)	cala d' Olivera
can Jaume Bet	sa cala Roja
can Pep d'en Bet	

can Calafat
 can Calbet (o sa botiga Vella)
 can Calbet de Baix
 can Calbet de Dalt
 can Calbet de Dins
 cas Calero (de sa Marina)
 cas Calero de Baix
 cas Calero de Dalt
 ses Camarones
 can Cambrelí
 can Cambrelí de Baix
 can Cambrelí de Dalt
 can Pep Cambrelí
 can Cameta
 can Cameta (de sa creu des Magres)
 ca na Camps
 cas Canonge (o cas canonge Costa)
 can Cantó
 can Cantó (a sa Marina)
 can Cantó de ses Llaneres
 ca na Juanita Cantó
 es cap de s'Empedrat
 cas Capetó
 can Carabassó (o Carbassó) (de cala Llonga)
 can Car(a)bassó (de sa Marina)
 can Carlos
 can Carrasco
 sa casa Cremada
 sa casa Nova (o can Vicent Serra)
 sa casa Vermella
 sa feixa d'en Casalís
 ses Casasses
 can Joan de ses Cases
 ses Cases d'en Pep Bassetes
 ses Cases Noves
 ses Cases Roges
 sa Caseta
 ca na Casetes
 sa Casilla
 can Castelló de Baix
 can Castelló de Dalt
 can Castelló Vell
 can Castelló (sa Botiga de -)
 sa feixa d'en Castelló
 cas català de sa Figuera d'Indi(a)
 can Celleres (o can Celleres de Dalt)

sa feixa de na Cellerasa
 sa feixa d'en Cifra
 can Cirer
 can Cisterna
 can Clavos (o can Vinyetes)
 es clot d'en Llaudis
 can Coll
 es coll des Cocó
 sa ceixa d'en Collet
 cas Comodo
 can Vicent des Comodo
 ses cases Noves des Comodo
 sa Copa de Baix
 sa Copa de Dalt
 cas Corb de Baix
 cas Corb de Dalt
 es Corrallassos
 ca's Corredor
 can Cosmi
 can Toni Cosmi
 can Vicent Cosmi
 can Cosmi Guimó
 cas Cotxo
 sa feixa d'en Cotxo
 sa feixa d'en Coves
 can Joan d'en Creu
 can Toni d'en Creu
 sa feixa d'en Creu
 can Daifa
 can Daifa de sa Teulera
 can Toni Daifa (o es Molf d'en Daifa)
 can Vicent d'Indi
 ca's doctor Martí
 can Durban Torrent Roig
 can Jaume Durban
 ca n'Eloi
 ca n'Escandell (de sa Marina)
 ca n'Escandell (de Santa Maria)
 sa feixa de n'Escandell
 ca ses Escandelletes
 ca n'Espatleta de Baix
 ca n'Espatleta de Dalt
 ca n'Espanyol
 ca n'Esteva
 sa farinera de N' Andreu
 sa farola des Botafoc

sa feixa de n'Escandell
can Felip (o can Cambrelí de Baix)
ca na Fèlix
cas Ferrer de can Negre,
sa Figuera d'Indi(a)
can Fita (sa casa Groga)
can Fita (sa casa Llarga)
can Fita de Baix
can Vicent Fita
sa font d'en Coves
cas Fontasser
cas Formenter
sa feixa des Formenter
can Forn Nou
can Fornàs
can Bartomeu Fornet
can Joan Fornet
can Toni Fornet
can Fornet des Guixer
sa botiga de can Fornet
ca na Pepa Forneta
ca na Fracisqueta
ca na Frare
can Pep Frígoles
can Toni Frígoles
can Xomeu Frígoles
can Fructus
cas Fusteret
can Galemones
sa feixa de na Galivarda
can Galzerà
can Garroves
sa feixa d'en Garroves
can Garrovers
cas Gasí
can Gerra
can Gomes (casa Nova de can Simon)
can Gorra
cas Governador
sa feixa d'en Guerra
can Joan d'en Guillem
can Pep Guillem
can Xico Guillem
can Guillem des Calero
can Guillemet
ca s'Hereu

S'hort de Jesús
S'hort d'en Fèlix
S'hort de sa Fruita
S'hort Gros de Baix
S'hort Gros de Dalt
S'hort Nou (o s'Hort des Gínjols)
S'hort Petit (o can Marzoquet)
S'hort des Porxos
ca s'Hortolà
ca na Maria de s'Hortolà
S'Hostal (casa deshabitada, en ruïnes)
S'hotel de Talamanca,
ca s'Ingleset
can Jai (o can Jaume Bet)
ca na Jaia
es Jardí del Rei
can Jaume Arabí de Baix
can Jaume Arabí de Dalt
can Jordi de Baix
can Jordi de Dalt
can Josep (de cala Llonga)
can Josep (de sa Marina)
sa feixa d'en Josep
can Josepet
can Vicent Josepet
can Julià
ca Lavilla
can Lileta (o sa torre d'en Bardaquí o sa torre des Xebel-lins)
can Llätser (de sa Marina)
ca na Llätser
can Vicent Llätser
can Lledó
can Llombart
sa feixa de na Llombarda
can Joan Lloses
can Toni Lloses
can Lluc
can Lluís de sa Rota (o can Joan Lluís)
can Lluís de sa Rota (o can Pep Lluís)
can Lluís de sa Rota (o can Vicent Lluís)
can Lluís de sa Rota (o can Xico Lluís)
sa feixa d'en Lluís
sa feixa d'en Lluquí
ses Maianses
can Malalt

can Mallol
 can Manulet (o can Trull des pont de s' Arena)
 can Manyà
 sa feixa d'en Manyà
 ca na Manyana
 can Marc de Baix
 can Marc de Dalt
 can Marc de sa Creu
 ca na Marca (o can Boter)
 can Marès (o can Manuel Rafelet)
 can Marzoc (o can Marzoc Negre)
 can Joan d'en Mateu (o sa tanca d'en Ma-teu)
 can Bartomeu Menut
 sa feixa d'en Menut
 cas 'Mericano (< americano)
 can Micolau
 can Micolau Jaume
 ca na Miquela
 can Vicent Miquela
 es molí des Puig d'en Valls
 es molí de na Ribes
 cas Moliner
 can Mosca
 cas Mossènyer (a la Casa Parroquial)
 cas Mut
 sa feixa des Nano
 ca na Neboda (o can Venrell de Baix ?)
 can Negre (o can Rafel de can Negre)
 can Negret (de cala Llonga de Dins)
 can Negret (de cala Llonga de Fora)
 ca na Negreta
 ca n'Obrador
 s'Olivera
 ca na Palava (de la venda de ses Torres)
 ca na Palava (per sa barda d'en Maians)
 can Palerm (al barri de ca na Negreta)
 ca sa Pardalera
 can Parrí
 can Patriciet (comerç sense habitatge)
 es xalet d'en Patriciet (segona residència)
 cas Patró
 sa feixa des Patró
 can Toni Pau
 can (Pere d'en) Pep Joan
 can Pep Simon
 can Pep Toni (o ca's Panader)
 can Pep Xico
 sa feixa d'en Pep Xico
 can Pere Joan
 sa feixa d'en Pere d'en Jai
 can Pereta (o ses cases Noves de Baix)
 sa feixa d'en Pereta
 can Picaferro
 can Pilot
 ca's Pinxo (?)
 can Pla Roig
 can Planes (a cala Llonga)
 can Jaume Planes (o can Cambrelí de Dalt)
 can Toni Planes
 can Planes de can Vedor
 can Pep de ses Planes (o ses Planes d'en Fornet)
 sa Planeta
 es Poc Foc
 can Poll
 can Porxo (sa Marina)
 can Mariano Porxo (o can Porxo) (cala Llonga)
 can Pep Porxo (o can Rei)
 can Vicent Porxo
 es Porxos
 can Pou
 es Pou des cans (?)
 es Pou d'en Lluís (o can Lileta de Dalt)
 es Pou d'en nadal
 ca na Poua
 es Pouet de Talamanca
 es Puig
 can Pep des Puig (o ca's Tartamut)
 can Vicent des Puig
 es puig d'en Fita
 es puig d'en Josep
 es puig Pollac
 can Pujol (a cala Llonga)
 can Pujol (a Santa Maria)
 can Pujolet
 es Pujols
 ca na Putxa (a cala Llonga)
 ca na Putxa
 sa feixa d'en Racó
 can Rafal
 can Toni Rafal (a sa Teulera)
 can Manuel Rafelet (o can Marès)

can Pep Rafalet
can Toni Rafalet (o can Jaia)
sa feixa de na Rafaleta
can Ramon, abans can Bartomeu Bernat (o
ca n'Elloi de Baix)
can Ramon (a sa Marina)
sa feixa d'en Ramon
can Ramoncillo
ca na Reia
can Rempuixa
can Ric
can Riera
can Rimbaus de Baix
can Rimbaus de Dalt
sa Roca
sa Roca Llisa
can Roig des Pouet
can Roig (a sa Creu des Magres)
can Rosa
can Rova
ca na Rova
can Sergent (a cala Llonga)
can Sergent (a santa Maria)
can Sergent (o can Lluc, a sa Marina)
can Sergent de sa Torre
can Sastre (o ca n'Agnesa)
ca na Sastre
can Savi
sa feixa d'en Sastre
can Sendic
can Sénia
sa Sénia Nova
sa feixa des Sereno
can Serra (a sa Marina)
can Pep Serra (a Santa Maria)
can Simon d'en Jaume
can Simon (a cala Llonga)
can Sort de Baix
can Sort de Dalt
cas Sort (Rafalet) (o can Celleres de Baix)
sa feixa des Sort (o sa vinya des Sort)

can Taltavull (o ses cases Noves de Dalt)
sa Tallada
sa tanca d'en Lloses
can Tanques
can Tanqueta
sa Tanqueta
can Teuet
sa feixa d'en Teuet
sa Teulera
can Ties
can Tití
ca na Tomasa
ca na Tona
sa feixa d'en Toni Marc
sa torre Blanca
sa torre de ca's Governador (casa en ruïnes i
torre) o es molí des bosc d'en Marzoc.
sa torre d'en Rosselló
sa torre Tombada
can Torrent
ses torres de Baix
ses torres de Dalt
es Trull
sa feixa d'en Vedell
can Venrell
ca na Ventura
sa feixa d'en Verdera
can Miquel d'en Vic
can Pep d'en Vic
can Pere d'en Vic
cas Vicari (a la Casa Parroquial)
can Pere Vidal
ca sa Vilda
sa Vinya des Sort
ses Vinyes (o es Mallols o ses Periques)
es xalet d'en Patriciet (2a residència)
es xalet d'en Vinyets (2a residència)
can Xareco
can Xica
can Joan d'en Xico Porxo
can Xiquet Pou

SEGONA RELACIÓ DE SOBRENOMS DE FAMÍLIES I DE PERSONES

Algunes d'aquestes famílies que figuren en aquesta llista se n'anaren del poble, però la majoria d'elles segueixen vivint en aquest poble o al de Puig d'en Valls; la seva pròpia casa figura en els arxius més recents.

can Batllès	en Mallol, en Mallolet
en Barandà	en Matà
can Blanc	can Palla
can Cabriel	can Pereta
en Cara Blanca	can Perotell
en Caramunt	de la Pi
can Cardona	en Portell
can Collet	en Portes
de sa Creueta	en Portmanyina
en Dominguet	can Rafela
en Figueretes	can Ramis
en Fluixà	de sa Real
es Formenter	en Ribes (de can Mosca)
can Fumeral	en Roig de sa Casilla
es Galop	can Roques (o de ses Planes)
en Jaume Gall	en Rosselló
n'Hereu	en Joan Rotes, en Toni - can Taltavull
can Llinà	en Tieta
en Llarg	en Tonió, na Toniona
en Maimó de ses Camarones	can Torrilles
en Pep Maimó, en Vicent	na ses Vildetes
na Maimona de can Daifa	

RELACIÓ DE COGNOMS DE LES FAMÍLIES DE JESÚS

Amb expressió del tant per cent de freqüència aproximat (alguns apareixen castellanitzats):

Alsina.....0'2	Iern.....0'2	Ribas.....2'8
Arabí.....0'6	Juan (o Joan).....3'3	Riera.....6'6
Bofí (cde Bofill).....2'4	Marí.....5'4	Ripoll.....0'6
Bonet.....7'	Mayans (o Maians).....0'7	Roig.....2'5
Cabanillas.....0'2	Murtera.....0'1	Rosselló.....3'9
Cardona.....3'4	Noguera.....0'2	Sala.....0'4
Cirer.....0'1	Palau.....0'4	Serra.....3'9
Clapés.....3'4	Palerm.....1'3	Soriano.....0'2
Colomar.....0'3	Pascual.....0'2	Torres.....12'
Costa.....4'7	Planells.....4'5	Tur.....10'4
Escandell.....3'4	Portas.....0'1	Ventura.....0'2
Ferrer.....2'8	Prats.....0'6	Viñas.....1'1
Guasch.....0'4	Ramis.....0'4	Yepes.....0'2
Guillem.....0'3	Ramon.....3'4	

Una breu mirada sobre les relacions que acabam de fer ens permetria veure-hi alguns detalls com el fet que les famílies, de pares a fills, repeteixen els mateixos sobrenoms amb distincions com, per exemple, “can Joan Fornet” i “can Toni Fornet”. També es donen casos que un nom anteposat a un sobrenom passa a través de generacions a formar part del sobrenom. Exemple: *Porxo > en Xico Porxo > can Joan d'en Xico Porxo*, etc. Altres vegades hi ha casos en què als sobrenoms, a causa de les segregacions de finques, s’hi afegeix un complement determinatiu. Per exemple, *cas Corb de Baix i cas Corb de Dalt*.

M’hagués agradat poder exposar els noms i els sobrenoms de la primera llista, agrupats per les véndes corresponents, però és un treball del qual, de moment, no podria donar una versió prou fiable.

Tal vegada algun dia podrem tornar a ampliar aquest tema o a canviar-ne consideracions. Moltes gràcies per la seua atenció.